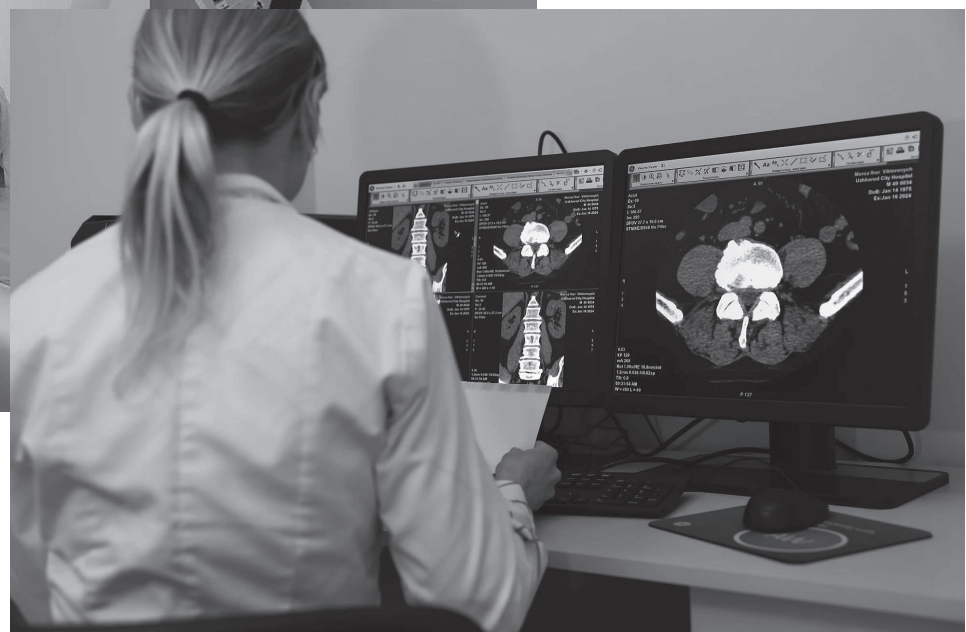

Обстеження на новому комп'ютерному томографі проводитимуть відтепер в Ужгородській міській багатопрофільній клінічній лікарні.

Томограф General Electric «Optima CT520», який закупили у межах одного зі спільних проєктів МОЗ України та Світового банку за сприяння Закарпатської ОВА, запрацював цього тижня – його використовуватимуть для обстеження стаціонарних хворих цього закладу, також послуга буде безкоштовною для пацієнтів, які матимуть електронне скерування лікаря.

Закінчення на стор. 3.

КОМП'ЮТЕРНИЙ ТОМОГРАФ ЗАПРАЦЮВАВ В УЖГОРОДСЬКІЙ КЛІНІЧНІЙ ЛІКАРНІ

Його використовуватимуть для обстеження стаціонарних хворих цього закладу, також послуга буде безкоштовною для пацієнтів, які матимуть електронне скерування лікаря

ЕВАКУАТОР У ДІЇ:

де не варто паркуватися в Ужгороді, аби ваше авто не забрали на штрафмайданчик

Мабуть, усі мешканці Ужгорода знають одну з найбільш болючих його проблем – засилля автомобілів, яке найбільше видно в центральній частині міста з її вузькими вуличками. Після початку повномасштабної війни ця проблема загострилася ще більше, адже населення міста різко зросло. Не дивно, що знайти в центрі вільні місця для того, аби припаркувати авто, іноді буває дуже важко. Це призводить до того, що водії часто паркуються з порушеннями правил, іноді перекриваючи машинами тротуари, пішохідні переходи, автобусні зупинки, виїзди з дворів тощо. Віднедавна в Ужгороді почали боротися з такими грубими порушеннями правил за допомогою евакуатора. А як це працює – зараз розкажемо.

Читайте на стор. 4.

ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕД ВИБОРЦЯМИ ЗВІТІВ ДЕПУТАТІВ

Ужгородської міської ради VIII скликання за період від 01.01.2023 року по 31.12.2023 року

ПІБ депутата	Дата проведення звіту	Час проведення звіту	Місце проведення звіту
<ul style="list-style-type: none"> Гомонай Василь Васильович; Прозор Євгеній Ігорович; Борисенко Олександр Олександрович; Сідун Юрій Васильович; Нергеш Віктор Вікторович. 	02.02.2024	10.00	пл. Поштова, 3, Ужгородська міська рада (каб. 105)
<ul style="list-style-type: none"> Штефаньо Валентин Павлович 	06.02.2024	10.00	пл. Поштова, 3, Ужгородська міська рада (каб. 313, депутатська кімната)
<ul style="list-style-type: none"> Качур Віктор Миколайович; Козак Василь Андрійович; Шевчук Григорій Васильович. 	06.02.2024	15.00	вул. Івана Франка, 1 (конференц зал КУ «Стадіон «Авангард»)
<ul style="list-style-type: none"> Ліврінц Антон Антонович; Ковальський Анатолій Володимирович; Готра Віталій Вікторович; Коціпак Віталій Олексійович; Баранюк Наталія Богданівна. 	08.02.2024	10.00	пл. Шандора Петефі, 19 (офіс Закарпатської обласної партійної організації «ВО «Батьківщина»)
<ul style="list-style-type: none"> Мелкумян Арсен Суренович; Азізян Ірина Леонідівна; Мильо Володимир Володимирович; Глагола Ярослав Іванович; Волосянський Олександр Павлович. 	08.02.2024	13.00	пл. Поштова, 3, Ужгородська міська рада (мала зала)
<ul style="list-style-type: none"> Глагола Віталій Ярославович; Смірнов Віталій Володимирович; Горват Ернест Іванович; Горват Мирослав Васильович; Бадида Марія Петрівна; Личов Сергій Миколайович. 	16.02.2024	11.00	пл. Поштова, 3, Ужгородська міська рада (каб. 313, депутатська кімната)
<ul style="list-style-type: none"> Чорній Ігор Ігорович 	22.02.2024	10.00	пл. Поштова, 3, Ужгородська міська рада (каб. 304)
<ul style="list-style-type: none"> Камінська Олена Анатоліївна; Риба Андрій Юлійович; Білонка Володимир Іванович; Тарахонич Вікторія Юрїївна; Трускавецька Діана Ігорівна; Чернобук Алла Леонідівна. 	22.02.2024	15.00	вул. Перемоги, 1 (2-й поверх, офіс Закарпатської територіальної організації політичної партії «Європейська Солідарність»)
<ul style="list-style-type: none"> Погорелов Андрій Вікторович; Бокоч Юліана Миколаївна; Жганич Віктор Юрійович; Маєрчик Павло Степанович; Матюк Ігор Андрійович; Роман Мирослава Василівна. 	26.02.2024	08.00	вул. Августина Волошина, 26 (ТЦ «Едельвейс»)

ОТРИМУВАТИ ДОВІДКИ ТА СПЛАЧУВАТИ КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ ПРОСТІШЕ ОНЛАЙН

«Smart.City. Рішення для діджиталізації територіальних громад»

– цифрові рішення для розвитку територіальних громад презентувала в Ужгородській міськраді компанія Реноме-смарт.

До участі у зустрічі долучилися міський голова Богдан Андрійов, його заступники Іван Завидняк та Михайло Маргіта, секретар міської ради Ігор Чорній та представники профільних структурних підрозділів у сферах комунального господарства, землевпорядкування, адміністративної діяльності, соціальних послуг, а

також представники постачальників комунальних послуг. Міський голова підкреслив актуальність презентації – зараз важливо рухатися у ногу із сучасним світом, мати все важливе «в телефоні», не витратити зайвий час та

кошти на черги і відвідування кабінетів – простіше отримувати довідки та сплачувати комунальні послуги онлайн. Представники підприємства розповіли про успішні кейси впровадження е-квитка у громадському транспорті, мобільні додатки і чат-боти для водоканалу, муніципальний реєстр, систему управління земельними ресурсами та інші автоматизовані рішення для громад.

Розробники пропонують, зокрема:

- комунальні рішення: автоматизація комунального підприємства для КП "Водоканал м.Ужгород", а саме особистий кабінет абонента на вебсайті, мобільний застосунок, чат-бот у Viber; єдина квитанція для спрощення та уніфікації комунальних платежів для населення, що до 50% зменшить щомісячні витрати на обслуговування квитанцій, з можливістю повної відмови від паперових квитанцій протягом 2 років.
- рішення для громади: муніципальний реєстр, власна база даних мешканців громади та погосподарський облік, автоматизація послуг ЦНАПу, адмінсервіс ВЕТЕРАН, що автоматизує та спрощує процес одержання ветеранських сервісів у ЦНАПах, рішення для роботи з ВПО, Smart GIS, система управління земельними ресурсами.
- транспортні рішення: ТМС – встановлення валідаторів, кронштейнів та комплектуючих, моніторинг, управління мережею (зокрема підтримка Call-центром), сервісне обслуговування валідаторів.

ФОТОФАКТ

У Центрі гуманітарної допомоги "Совине гніздо" минулого тижня внутрішньо переміщені особи, зареєстровані в Ужгороді, отримали:

- 40 пакетів із необхідними речами для дітей до 1 року;
- 50 пакетів із продуктовими наборами,
- 50 пакетів з гігієнічними наборами.

Протягом тижня волонтери видавали одяг, взуття, постільну білизну та посуд (видали 1750 одиниць).

Видачу гуманітарної допомоги здійснювали у партнерстві з PDUM Partnerschaft Deutschland-Ukraine/ Moldova e. V., Luftfahrt ohne Grenzen / Wings of Help e.V. та іншими благодійниками.

Нагадуємо, за відповідними реєстраціями для отримання допомоги стежте на сторінках центру «Совине гніздо» в телеграмі або

фейсбуку. Додаткову інформацію можна отримати на офіційній сторінці <https://sovune.com.ua/>

ЯК ПЕРЕДАВАТИ ПОКАЗНИКИ ЛІЧИЛЬНИКА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ ЧЕРЕЗ СМС-ПОВІДОМЛЕННЯ

Щоб активувати цю послугу, вам необхідно зареєструвати номер мобільного телефону, з якого будете надсилати покази електролічильника за вашим особовим рахунком.

Для реєстрації телефону необхідно зателефонувати до кол-центру ПРАТ "Закарпаттяобленерго" 0-800-50-16-20 або звернутися до відповідного РЕМ, який обслуговує ваш населений пункт.

Номери телефонів М(РЕМ):
Ужгородський МРЕМ: + 380504323778
Ужгородський РЕМ: +380504323779

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ СПОЖИВАЧА, У ЯКОГО АКТИВОВАНА «SMS» - ПОСЛУГА!

Щоб передати покази лічильника електроенергії, необхідно відправити SMS - повідомлення на номер телефону відповідного (М)РЕМ* з наступним текстом:

- Для 1-зонного лічильника 1#XXXXX **
- Для 2-ох зонного лічильника 1#XXXX/XXXX
шкала "день" (1.8.2) шкала "ніч" (1.8.1)
- Для 3-ох зонного лічильника 1#XXXX/XXXX/XXXX
шкала "пік" (1.8.3) шкала "напівпік" (1.8.2) шкала "ніч" (1.8.1)

**XXXXX - показники електролічильника, взяті до коми

КОМП'ЮТЕРНИЙ ТОМОГРАФ ЗАПРАЦЮВАВ В УЖГОРОДСЬКІЙ КЛІНІЧНІЙ ЛІКАРНІ

Його використовуватимуть для обстеження стаціонарних хворих цього закладу, також послуга буде безкоштовною для пацієнтів, які матимуть електронне скерування лікаря

Початок на стор. 1.

Як розповів керівник закладу Олег Голуб, лікарня дотепер не мала томографа. Раніше заклад надавав безоплатно таку послугу пацієнтам на умовах підряду з приватним діагностичним центром, минулого року лікарня заплатила за дослідження 454 пацієнтів 757 500 гривень. Зараз обстеження проводитимуть на власному сучасному обладнанні. До слова, наявність комп'ютерного томографа є обов'язковою вимогою НСЗУ для контрагування закладу за Програмою медичних гарантій. Варто зазначити, щороку заклад надає медичні послуги близько 7 тисячам пацієнтів в умовах стаціонару, близько 170 тисяч пацієнтів обслуговуються амбулаторно.

Комп'ютерний томограф зможе робити до 14 обстежень на день, забезпечить своєчасну діагностику і швидко та якісну медичну допомогу хворим у невідкладних станах, використовуватиметься для простої і контрастної комп'ютерної томографії. Це, своєю чергою, значно скоротить час обстеження ургентних хірургічних, травматологічних та неврологічних хворих.

Оглянули нове обладнання, поспілкувалися із медиками начальник Закарпатської ОВА Віктор Микита, міський голова Богдан Андріїв, заступник начальника Закарпатської ОВА Ігор Шинкарюк, заступник міського голови Іван Завидняк, секретар міської ради Ігор Чорній, начальник управління охорони здоров'я та цивільного захисту населення Ужгородської міськради Ярослав Глагола.

УЖГОРОД У СКОРБОТІ...

Ужгород 15 січня попрощався із 30-річним солдатом, розвідником-навідником Владиславом Павловим – він загинув 4 січня 2024 року, захищаючи Україну від російських окупантів та залишаючись вірним присязі.

Владислав Ігорович Павлов народився 10 жовтня 1993 року. Рідні та друзі згадують його як оптимістичну, турботливу, щирю людину.

Прощалися із захисником на площі Народній. Віддати шану Герою прийшли рідні, близькі, секретар Ужгородської міської ради Ігор Чорній, депутат Ужгородської районної ради Радіон Кіштули-

нець, військові, містяни.

Від головнокомандувача Збройних Сил України генерала Валерія Залужного зачитали пам'ятний лист на знак глибокої вдячності за жертвне служіння в лавах ЗСУ.

Після заупокійної літургії жалобна хода пройшла до Пагорба Слави. Там Владислава Павлова поховали із військовими почестями.

У Героя залишилися дружина та син.

Вічна пам'ять і шана воїну-захиснику!

ОГОЛОШЕННЯ

• ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ

Посвідчення дитини з багатодітної сім'ї, видане у 2023 році Департаментом соціальної політики Ужгородської міської ради на ім'я Щадей Ігор Миколайович, 15.08.2009 р.н.

У ЦЕНТРІ МІСТА ЗНЯЛИ САМОВІЛЬНО ВСТАНОВЛЕНІ ВИВІСКИ

У 2023 році в Ужгороді демонтували близько 100 самовільно розміщених вивісок, тимчасових споруд, стаціонарних навісів, елементів вуличних терас та обмежувачів руху

В історичному центрі Ужгорода наприкінці минулого тижня проводили демонтаж самовільно встановлених вивісок. Це перший такий захід цього року.

Як повідомив начальник управління контролю за благоустроєм та дотриманням ПДР у частині стоянки та зупинки Богдан Штефанюк, працівники КШЕПу відповідно до чинного законодавства демонтували вивіски та рекламну конструкцію із вмонтованим повнокольоровим екраном на вулицях Корзо, площі Театральній, які встановлені без дозвільних документів і власники яких не відреагували на рішення виконкому – самостійно прибрати їх зі своїх закладів впродовж 10 днів.

Загалом у 2023 році в місті демонтували близько 100 самовільно розміщених вивісок, тимчасових споруд, стаціонарних навісів, елементів вуличних терас та обмежувачів руху, інформує департамент міської інфраструктури і нагадує власникам бізнесу, що вивіски, рекламні конструкції слід розміщувати за наявності дозвільних документів та відповідно до Правил благоустрою.

Мабуть, усі мешканці Ужгорода знають одну з найбільш проблем – засилля автомобілів, яке найбільше видно в центральній частині міста з її вузькими вуличками. Після початку повномасштабної війни ця проблема загострилася ще більше, адже населення міста різко зросло. Не дивно, що знайти в центрі вільні місця для того, аби припаркувати авто, іноді буває дуже важко. Це призводить до того, що водії часто паркуються з порушеннями правил, іноді перекиваючи машинами тротуари, пішохідні переходи, автобусні зупинки, виїзди з дворів тощо. Віднедавна в Ужгороді почали боротися з такими грубими порушеннями правил за допомогою евакуатора. А як це працює – зараз розкажемо.

Отже, уявіть собі, що ви поспішали кудись у термінових справах, не змогли знайти в центральній частині міста вільне паркомісце, припаркувалися впритул до пішохідного переходу й побігли. А коли повернулися, не побачили свого авто на тому місці, де його залишили. Не панікуйте: скоріш за все авто не вкрали, а просто забрали на штрафмайданчик. У такому випадку водій повинен зателефонувати на 102 і повідомити про зникнення автомобіля. Якщо його забрав евакуатор, диспетчер вам про це скаже, адже інспектор, який проводить евакуацію, зобов'язаний про це повідомити поліцію.

Якщо за номером 102 вам підтвердили, що авто забрав евакуатор, ви маєте вирушити за ним на штрафмайданчик поліції на вул. Карпатської України (колишня вул. Гагаріна), 10. Вам повернуть авто, коли ви оплатите штраф за порушення правил паркування (від 340 грн), вартість евакуації (600-850 грн залежно від маси автомобіля),

оплатити його протягом 10 днів. Теоретично забрати своє авто зі штрафмайданчика можна дуже швидко, процедура не є складною і тривалою за часом.

Начальник управління контролю за благоустроєм та дотриманням ПДР у частині стоянки та зупинки Ужгородської міської ради Богдан Штефанюк розповідає, що потреба роботи евакуатора в місті назріла давно й навіть авто для цього було закуплене ще в 2018 році, однак усю необхідну підготовку, в тому числі й юридичну, вдалося завершити лише наприкінці 2023-го.

«Перед тим, як почати роботу, ми активно консультувалися з Луцьком, Львовом, Києвом. На Закарпатті евакуація автомобілів проводилася лише в Мукачеві, однак і там чомусь віднедавна її відмінили. Наразі в Ужгороді працює тільки один евакуатор з краном-маніпулятором та евакуаторною платформою з лебідкою на базі вантажного автомобіля МАЗ. Ми бачили в соцмережах нарікання на те, що ця техніка є застарілою, і частково погоджуємося з цим, адже в інших містах

наразі цілком достатньо для того, щоб запровадити в місті процес, пропрацювати алгоритм», – зауважив Богдан Штефанюк.

Наразі управління контролю за благоустроєм та дотриманням ПДР у частині стоянки та зупинки не ставить перед собою завдання забрати на штрафмайданчик якомога більше автомобілів. Запровадження системи має зараз більше виховний ефект, адже поки евакуатор протягом 30-40 хвилин обережно піднімає авто порушника на платформу, всі навколо паркуються виключно за правилами, та й на водіїв, котрі проїжджають повз, це повинно мати виховний вплив. «Побачивши роботу евакуатора, кожен уже подумує двічі, чи варто залишати автомобіль будь-де, – веде далі Богдан Штефанюк. – Нікому ж не хочеться просто так викинути більше тисячі гривень і витратити час, забираючи свою машину зі штрафмайданчика. Хоча я особисто вважаю, що в Ужгороді вартість цієї процедури могла би бути й більшою (наприклад, у Києві евакуація та зберігання авто коштують дорожче)».

То за що ж можуть забрати на штрафмайданчик автомобіль?

Як пояснюють в управлінні контролю за благоустроєм та дотриманням ПДР у частині стоянки та зупинки, інспектори управління щоденно здійснюють обхід містом, маючи повноваження самостійно

штрафувати порушників за недотримання правил стоянки та зупинки. Якщо бачать авто, яке припарковане з грубими порушеннями правил і перешкоджає руху громадського транспорту, інших автомобілів або пішо-

та зупинки може також будь-хто з вас. Якщо ви побачили авто, припарковане з грубими порушеннями, просто зателефонуйте на 102 або в службу оперативного реагування міської ради ((0312)61-32-20, (050) 990-

вартість тимчасового зберігання авто на штрафмайданчику (120 грн за добу). Оплатити усе це можна онлайн, бігати нікуди не треба, до того ж можна зекономити 50% на штрафі, якщо

на вулицях працює сучасніша техніка. Однак, по-перше, інші міста, як правило, заключають договори з приватними фірмами, які мають відповідну сучасну техніку. А, по-друге, цього авто

ходів, вони можуть викликати евакуатор. Поки він їде, інспектори ретельно фіксують вигляд автомобіля, адже досвід інших міст показує, що водії можуть позиватися до суду, звинувачуючи тих, хто проводив евакуацію, у пошкодженні транспорту. Якщо водій повернувся до того часу, як його машина була піднята на платформу, він сплатить лише штраф. Але якщо авто вже підняли, оплати за роботу евакуатора водієві не уникнути.

Інспектори працюють не лише в центральній частині міста. Паркувальний хаос у розпал робочого дня у нас спостерігається також на вулиці Капушанській і загалом в районі обласної лікарні, а також біля міської лікарні, де водії примудряються навіть блокувати виїзди «швидких». У центральній частині міста найпроблемнішою ділянкою інспектори вважають поворот на площу Корятовича, де донедавна стояли червоні обмежувальні стовпчики. Щойно їх зняли, водії знову почали залишати там авто, блокуючи проїзд громадського транспорту.

До речі, повідомити про порушників в частині стоянки

5100) й повідомте про це.

Загалом в управлінні контролю за благоустроєм та дотриманням ПДР у частині стоянки та зупинки зазначають, що 70% автомобілів у центральній частині міста припарковані з порушеннями. Щодня інспектори управління складають близько 250 повідомлень про притягнення до відповідальності, вислуховуючи за це від водіїв лайку й докори: «А де мені припаркуватися?», «А чому штрафуете мене, а не його?», «Побудуйте парковки» тощо.

«Незабаром ми плануємо вийти на приблизно 5 евакуацій авто на день, але сподіваємося, що з часом люди звикнуть до нововведення, будуть відчувати відповідальність і паркуватимуться акуратніше, – каже Богдан Штефанюк. – Побачите, що ситуація на вулицях поступово зміниться, хаос зникне. Можливо, прийде той час, коли водії почнуть поважати одне одного і міська рада зможе розформувати наше управління, бо ми станемо непотрібними. Але поки ми бачимо, що проблема з паркуванням є і її треба вирішувати».

Тетяна ЛІТЕРАТІ "Про Захід"

ЗАПРОШУЄМО НА ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ "УКРАЇНСЬКІ МИСТКИНІ" ДІДЖИТАЛ ХУДОЖНИЦІ ТЕТЯНИ КОРНІЄНКО

Захід відбудеться сьогодні, 20 січня, о 16:00 у арт-просторі "Ліс" на вул. Фединця, 37.

Проект "Українські мисткині" присвячений українським жінкам-художницям, скульпторкам, фотографіням, ілюстраторкам. Виставка акцентує увагу на тому, що ми втрачаємо культурну спадщину внаслідок війни. Авторка поєднала роботи українських художниць із їхніми портретами. Це зокрема Марія Примаченко, Параска Плитка-Горицвіт, Софія Яблонська тощо.

На відкритті відбудеться публічна дискусія про жінок у мистецтві та загалом про роль мистецтва під час війни. Дискутуватимуть:

Павло Рибарук – директор музею Параски Плитки-Горицвіт у Криворівні.

Оксана Гаврош – кандидатка мистецтвоз-

навства, викладачка Закарпатської академії мистецтв.

На заході можна буде придбати лімітовану серію календарів та іншого мерчу, 10% з прибутків від продажу яких будуть спрямовані на потреби Сил оборони України.

Довідка. Тетяна Корнієнко – діджитал художниця, яка тимчасово проживає в Мадриді через війну російської федерації проти України, організовує виставки в Україні та за кордоном і таким чином знайомить іноземців з українською культурою. Зараз у Мадриді триває її третя виставка. Наприкінці 2023 року проект "Українські мисткині" переміг у Каталонському конкурсі феміністичного мистецтва в категорії "пластичне мистецтво".

TANVA KORNIEENKO

~ Нова виставка ~
За підтримки Управління у справах культури, молоді спорту Ужгородської міської ради.

УКРАЇНСЬКІ МИСТКИНІ

Локація – Арт-Простір Ліс
Ужгород, вул Фединця, 37
20 січня – 3 лютого 2024

В УЖГОРОДІ ПРЕЗЕНТУВАЛИ ТВОРИ ЗАКАРПАТСЬКОГО БУДИТЕЛЯ АНАТОЛІЯ КРАЛИЦЬКОГО

Нещодавно в Закарпатській обласній універсальній науковій бібліотеці імені Ф. Потошняка відбулася презентація вибраних історичних та етнографічних праць будителя XIX століття, ігумена Мукачівського монастиря Анатолія Кралицького «Ми діти преславної України», яку представив науковий співробітник Інституту історії церкви Українського католицького університету Володимир Мороз.

Історик працював над книжкою понад 5 років і презентував наукове видання, яке показує постать А. Кралицького не як літератора, а як публіциста, етнографа, історика церкви. У матеріалах, які зібрав Володимир Мороз в архівах України та за кордоном, відображені погляди Анатолія Кралицького на національне питання, церковну історію, вміщено вибране листування. Як зауважив дослідник, частину із представлених текстів Михайло Грушевський пропонував окремо видати ще в 1904 році на засіданні Наукового товариства імені Т. Шевченка.

У презентації взяли участь науковці, освітяни, отці-василіяни. За словами нинішнього настоятеля Мукачівського греко-католицького монастиря ЧСВВ о. Луки Буняка, книжка залишається актуальною досі: «Читаючи її, маємо можливість плекати власну національну й еkleзіологічну ідентичність. Слід позбутися ворожих ідеологій, накинених нам через інфантильність й не бажання докопуватися до суті. Наше завдання – жити своєю тотальністю. В цьому нам допомагає вчення свідомого українця та визначного ченця Анатолія Кралицького».

Письменник Олександр Гаврош відзначив, що Закарпаттю вельми пощастило на такого ґрунтового науковця, як Володимир Мороз, бо це дуже копітка й інтелектуальна робота, до якої у нас мало охочих. Тернопольянин повертає нам те, що було розкидане по різних часописах за межами Закарпаття і на сьогодні майже недоступне. Особливість цієї книжки вибраних творів Кралицького, що вона видана в чудовому перекладі літературною мовою. Адже будителі XIX століття писали переважно так званім язичієм (російською мовою з домішками церковнослов'янських слів і діалектизмів).

Володимир Мороз додав, що саме настоятель Мукачівського монастиря ще в XIX столітті вводить в обіг назву «Ужгород» та термін «українці» на позначення мешканців Закарпаття. Продовжувачем його справи стали перші народовці, які вже виразно означували свою приналежність до українського народу – Юрій Жаткович та Августин Волошин.

На сьогодні відомо близько 400 текстів Анатолія Кралицького. Не всі вдалося розшукати. Деякі публікації важко ідентифікувати, бо чернець підписував свої твори здебільшого анонімно, остерігаючись неприємностей з боку угорської влади. Часто замість підпису зазначав «З Угорської Русі», «З села», «З Мукачева». Робота з виявлення його текстів триває. Мабуть, є ще частина листування А. Кралицького в архівах Москви, які тепер недоступні.

Володимир Мороз повідомив, що газета «Буковина» свого часу анонсувала публікацію закарпатського будителя. Але в надрукованому альманасу його прізвища нема, хоча там вміщено кілька анонімних творів. Таким чином упорядкування творчої спадщини Анатолія Кралицького часто нагадує складання пазлів.

Високу оцінку понад 500-сторінковому ілюстрованому виданню, що побачило світ у видавництві Українського католицького університету, дав дослідник церковної історії Закарпаття Юрій Данилець. Науковець Ужгородського національного університету назвав книжку «Ми діти преславної України» унікальним джерелом, яке дає чимало інформації для розуміння тогочасного контексту.

Відомий фольклорист і літературознавець Іван Сенько відзначив глибоке осягнення постаті Кралицького, адже книжка, окрім ґрунтовної передмови на 90 сторінок, містить і широкі коментарі до кожної статті.

Говорилися на презентації і про той цікавий факт, що ігумен Мукачівського монастиря був одним із зачинателів фотосправи на Закарпатті. Згадувалося і про відсутність доступу до місця його поховання (похоронений в Мукачівському монастирі поруч з Іонікієм Базилівичем, першим закарпатським істориком і також настоятелем).

Присутні виявили велику цікавість до книжки, наклад якої складає лише 200 примірників. Не дивно, що на презентації всі принесені екземпляри були розпродані.

Іванка Когутич

ПРОЄКТ «ДІЛИМОСЯ ХЛІБОМ»:

переселенці випікають для поранених військовослужбовців

Дві мети об'єднав наприкінці 2023 року цікавий проєкт «Ділимося хлібом. Із рук в руки». Він є частиною всеукраїнського проєкту «Ділимося хлібом», в рамках якого по всій країні проходять заходи, покликані об'єднати небайдужих і допомогти тим, хто того потребує. На Закарпатті проєкт реалізувала ГО «Рух підтримки закарпатських військових-Ужгород». Учасниками стали вимушені переселенці та місцеві жителі, котрі готували для військовослужбовців, які проходять лікування та реабілітацію в місцевих медичних закладах.

Керівниця проєкту, голова «Руху підтримки закарпатських військових-Ужгород» Галина Ярцева розповідає: «Проєкт «Із рук в руки» – це, в першу чергу, іміджевий проєкт для нашої організації. Він – про емоції, нові знайомства та підтримку. Нашим завданням було знайти понад 60 людей старшого віку зі складу ВПО й місцевих жителів та об'єднати їх у спільній роботі (що ми успішно зробили). Спостерігати за тим, як органічно відбувається інтеграція людей, як пробуджується їхній інтерес до місцевої кухні – окреме задоволення! За час інтеграційних сесій ми розповідали про роботу нашої організації, нашу місію та цілі, адже зараз у багатьох випадках діяльність «Руху...» підтримує саме старше покоління й зокрема зі складу людей, які знайшли прихисток в Ужгороді. Ми за це щиро вдячні!».

Фасилітатором (інструктором) проєкту стала волонтерка «Руху підтримки...» Злата Мікрюкова. У житті Злати був період, коли вона працювала кондитеркою, тож завдання було для неї зрозумілим і нескладним. Більше переживала Злата за емоційну складову, за те, чи зможе вона допомогти вимушеним переселенцям отримати психологічну розрядку та користь під час спільних сесій. «Сталося так, як я й передбачала: усі шість сесій (зустрічей) були дуже емоційними, під час кожної ми плакали, – розповідає Злата Мікрюкова. – Однак сили в наших учасників є дуже багато. Поплакавши, вони показували, що не втратили віру в те, що все буде добре. Тобто емоційно це були дуже сильні зустрічі».

Для участі в проєкті запрошували вимушених переселенців і місцевих жителів віком 56+. Під час першої зустрічі, яка проходила в майстерні ужгородської кондитерки Любов Керецман, яка її провела, випікали кіфлики

– традиційний закарпатський смаколик. Але на початку (і це є методикою «Поділись

ні військовослужбовці) та нужденним ужгородцям, котрим допомагає з харчуванням БФ

відують поранених військовослужбовців у лікарнях і приносять їм домашню їжу.

хлібом») фасилітатори просили на розсипаному на столі борошні намалювати щось, із чим учасник себе асоціює. Хтось малював прапор, хтось

«Карітас-Caritas Мукачівської греко-католицької єпархії». Також дві поспіль сесії учасники випікали ще один улюблений багатьма закарпатцями сма-

Того дня учасники старалися особливо – надто вже хотілося їм порадувати смачненьким хлопців. Не дивно, що пиріг вдався на славу, куштували його біці, котрі наразі проходять лікування та реабілітацію у військовому шпиталі Ужгорода.

Останнім же заходом у рамках проєкту «Ділимося хлібом. Із рук в руки» стала сесія з випікання і прикрашення пряників – популярного нині різдвяного смаколика. Працювали учасники на базі БФ «Карітас-Caritas Мукачівської греко-католицької єпархії», де з допомогою кондитерки Мирослави Канюки-Добш виготовили й святково оформили велику кількість пряничків, які потім від-

везли пораненим військовослужбовцям до міської лікарні. Загалом у проєкті протягом жовтня-грудня 2023 року взяли участь 60 осіб. В основному приходили жінки, іноді долучалися до процесу випікання й чоловіки. Цікаво, що під час кожної сесії учасники згадували про спільне для

всіх регіонів України правило: коли в дім приходять гість, його обов'язково треба нагодувати. Так і у виробі, які виготовляли під заходів учасники проєкту, були вкладені гостинність, добро й тепло. Фасилітаторка Злата Мікрюкова зауважує, що проєкт був дуже успішним: на участь у ньому активно записувалися, а під час заходів було одразу видно, що учасникам подобається процес,

вони добре провели час, здружилися, зробили ще один крок у напрямку інтеграції до місцевої громади. Чимало було й вдячних відгуків, а «Рух підтримки закарпатських військових» отримав з числа учасників нових волонтерів.

Реалізація проєкту «Ділимося хлібом. Із рук в руки» стала можливою завдяки підтримці БФ «Фундація імені князів Острозьких» та Global Fund for Community Initiatives.

Тетяна ЛІТЕРАТИ

«Про Захід»

– тризуб, сонечко, сердечко, писав слово «мир» тощо. Під час цього учасники також знайомилися, розповідали, звідки вони приїхали. Як правило, кожна зустріч збирала учасників з усіх куточків України і саме згадка про домівку (якої в багатьох уже, на жаль, нема) й викликала у всіх сльози. Ці

колик – соленики. Вимушені переселенці були неабияк здивовані рецептом, адже в їхніх рідних регіонах старі радянські вафельниці використовували для випікання лише солодких вафель. Натомість під час сесій їм запропонували спекти солоні сирні соленики. Варто зазначити,

що готовий продукт неабияк усім сподобався. Розлетілися соленики й серед військовослужбовців, котрі якраз завітали до офісу «Руху підтримки закарпатських військових» на зустріч. Під час наступної сесії, що проходила в шелтері «Комітету медичної допомоги в Закарпатті», учасникам заходу запропонували спекти рибний пиріг – позаяк був якраз четвер, який є днем, коли ужгородські волонтери-«помогатори» традиційно від-

земливі моменти дозволяли учасникам відчути себе серед своїх, отримати підтримку, тепло співчуття. Після встановлення такого емоційного контакту група почувалася спорідненою й процес випікання ставав дуже дружнім.

Кіфлики учасники проєкту випікали двічі. Звісно, трішки куштували в процесі, адже всім було цікаво, що ж вони готують. Але основну частину випічки передали в місцеві медзаклади (аби свіжою випічкою насолодилися поране-

На вулиці Корзо є будинок, перший поверх якого з-поміж інших вирізняється фасадом, прикрашеним викладеним каменем. Нині тут розташовані кафе, магазини, а в підвальному приміщенні працює ресторанчик української кухні. А колись це була одна велика дегустаційна зала, до якої водили радянських туристів на знамените закарпатське вино.

На старій світліні видно, що в довоєнні часи кам'яного фасаду тут не було, а на першому поверсі будівлі розміщувалися невеличкі єврейські магазинчики. Що в них продавали – розібрати важко. Лише на одному прочитуються угорською словом “папір”.

Перші дегустаційні зали з'явилися в Ужгороді, ймовірно за все, у 60-х роках минулого століття. Це не означає, що до війни у нас не пили вино – просто люди це робили без зайвого антуражу, у більш звичних для всіх винарнях. Старожили пригадують, що чимало дрібних приватних винарень знаходилося колись на нинішніх вулицях Ольбрахта, Собранецькій, Кошицькій. Там майже

хословаччини й був дуже популярний серед дітей.

Вже значно пізніше, у 60-х, закарпатське вино почали не просто пити, а дегустувати. Зали для цього знаходилися у кількох ужгородських ресторанах, наприклад, у “Скалі”, про який ми розповідали у минулому номері. Та у центрі міста знаходилася також зала, де продавали виключно вино. “Променисте” складалося з двох поверхів: наземного і підземного. Щойно зайшовши всередину, відвідувачі потрапляли до великої затишної зали з каміном. З лівого боку тягнулася довга барна стійка. До неї майже завжди була невелика черга бажаючих покуштувати відбірне вино. Ужгородці старшого віку пригадують, що склянка

напою коштував 30 копійок. Обрати можна було з-поміж 8 сортів.

“Зайти у “Променисте” після роботи на вино було звичним явищем. Ми не пили його багато:

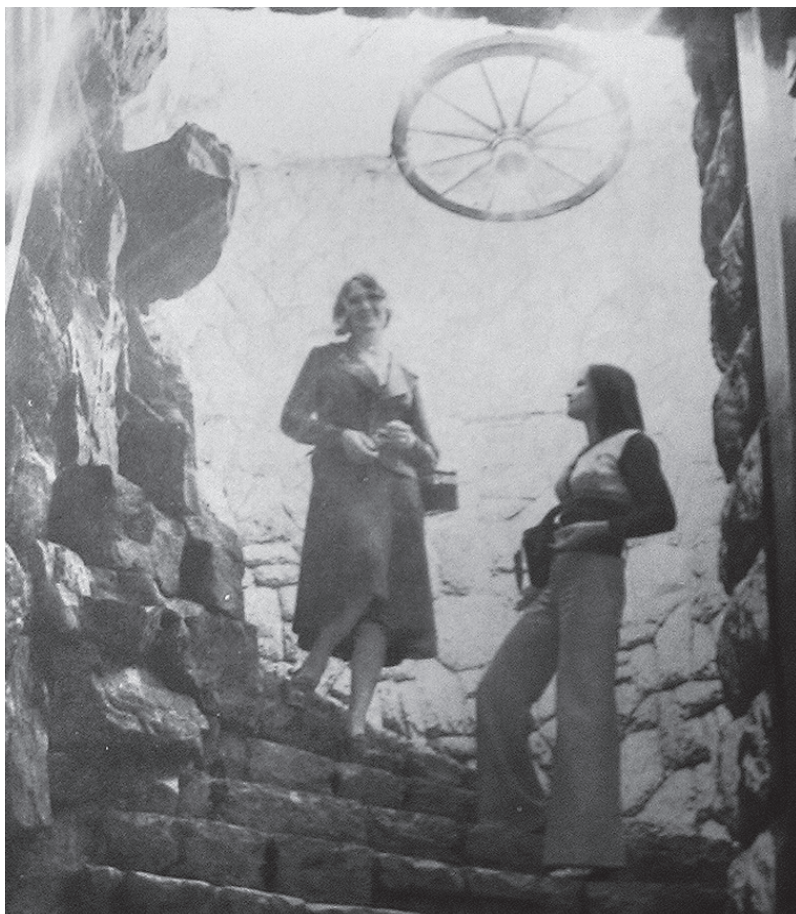
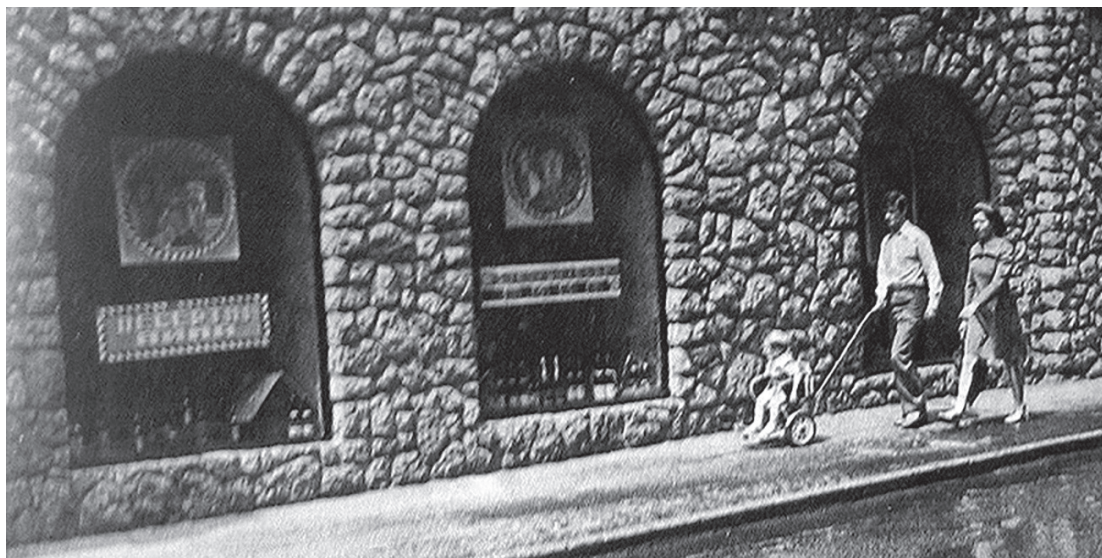
частіше всього не більше одного бокалу. Це був, якщо хочете, ритуал, пев-

на культура відпочинку. Нині вона вже забулася. Вино у “Променистому”

винороб, власник дегустаційної зали в Ужгороді Олександр Ковач теж не

зміг пригадати нюанси роботи “Променистого”. “Знаю, що це справді була перша дегустаційна зала в Ужгороді, але мені нині чомусь здається, що вона була більше схожа на радянську “столовку”. Сумніваюся, щотам дотримувалися всіх канонів класичної дегустації, хоча впевнений, що вино там було справді добре”, – зауважив винороб.

ВТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: ДЕГУСТАЦІЙНА ЗАЛА «ПРОМЕНИСТЕ»

було чудовим. Я не пригадую, які саме сорти продавалися, ми купували частіше за все вина від “Леанки”. Пили їх, як правило, одразу біля стійки. Так робили майже всі відвідувачі, бо столиків у надземній залі не було, стояли лише кілька лавчик біля каміну.

Туристи, або люди, котрі бажали замовити дегустацію, спускалися до підземної зали. Сходи, оздоблені каменем, знаходилися в кінці верхнього приміщення. Пригадую, дегустація коштувала 1 рубль. За них давали скуштувати по 20 грамів вина 8-ми сортів, розповідали, як правильно їх пити. До напою подавали також арахіс”, – згадує пенсіонер Павло Іванович.

Чого не міг пригадати ніхто з опитаних нами людей, то це як саме проходила власне дегустація. Знаний ужгородський

Для того, аби дізнатись більше про асортимент вин, ми розшукали колишніх працівників “Леанки”. Вони розповіли, що Середнянський винрадгосп справді поставляв до дегустаційної зали “Променисте” своє найкраще вино, однак сама зала йому не належала. “Ми не можемо зараз достеменно сказати, що в цій залі були виключно “леанківські” вина, але точно знаємо, що туди відправляли нашу “Троянду Закарпаття”, “Леанку”, “Середнянське”, “Квіти полонини”, “Старовинний замок”. Останній сорт червоного сухого вина був унікальним, ми його спочатку взагалі розробили на замовлення, спеціально для космонавтів. Потім продавали вже для всіх.

Щодо дегустацій, того, як вони проходили, сказати нічого не можемо, бо на дегустації тоді не ходили. Що точно можемо сказати, то це те, що в залі працювали наші співробітники, котрі слідували, аби вино зберігалось й подавалося правильно. Можливо, сам процес дегустації й проходив без витребеньок чи нинішньої вишуканості, але за якість вина ми точно не переживаємо”, – розповіли вони.

“Променисте” у різних варіаціях працювало до початку 90-х років. Кажуть, підвальне приміщення закрили раніше – через неполадки з каналізацією. А потім, коли квадратні метри в історичній частині міста почали продавати, розібрали на шматки й велику площу дегустаційної зали. Приблизно 17 років тому власники підвалу вирішили зробити окремий вхід до приміщення, зробивши сходи просто з вулиці. Тоді ж, під час ремонту, знищили й залишки інтер'єру колишньої дегустаційної зали.

Тетяна ЛІТЕРАТІ

“Про Захід”

ГОРОСКОП

ОВЕН

Необхідно запастися мудрістю і спокоєм. Гнів, спрямований на рідних чи колег, невдовзі бумерангом повернеться до вас, – краще спрямувати енергію на облаштування заатишки в домі.

ТЕЛЕЦЬ

Ваш ключ до доброго самопочуття – усмішка і зневага до всіх негараздів. Усе відбуватиметься своєю чергою, а взаємодія планет сприятиме появі плідних ідей.

БЛИЗНЯТА

Реалістичний погляд на життя допоможе усунути суперечності, що перешкоджали просуванню до успіху. Необхідна умова – активна діяльність і гарний настрій.

РАК

Рух, натхнення й оптимізм – ось що вам потрібно для поповнення енергії. Відчувши втому, вчасно зменшуйте активність і відпочивайте, приділіть увагу здоров'ю.

ЛЕВ

У роботі намагайтеся приділяти більше уваги практичним аспектам. Щоб не сталося загострення хронічних захворювань, дайте собі фізичний перепочинок.

ДІВА

Доведеться докласти максимуму зусиль, щоб залишатися на висоті й відповідати вимогам часу. Не піддавайтеся на провокації.

ТЕРЕЗИ

Не намагайтеся ламати традицій, що давно склалися, оскільки це не просто і навіть небезпечно. Оберегайте нервову систему від хвилювань.

СКОРПІОН

Не сперечайтесь з близькими і колегами через дрібниці. Не довіряйте чуткам – краще орієнтуватися лише на добре перевірену інформацію. Вихідні будуть світлими і радісними.

СТРЕЛЕЦЬ

На роботі можливі жорсткі вимоги, конфліктна ситуація з начальством чи колегами. Вихідні постарайтеся провести у спокої й заатишку – відпочиньте вдома з близькими.

КОЗОРІГ

Підвищиться соціальна активність. Завдяки творчому піднесенню вдасться розв'язувати проблеми вдома і на роботі. Не будьте надто гордими і щиро приймайте допомогу.

ВОДОЛІЙ

Ваша активність і рішучість базуватимуться на незвично високій працездатності. Сконцентруйтеся на реальній роботі, а не на примарних далеких перспективах.

РИБИ

Повірте у свої сили, в успіх: настає сприятливий період для реалізації ваших задумів. Але не поспішайте з рішеннями – бажано все ретельно продумати.

АНЕКДОТИ

Ісак прийшов до ребе, аби остаточно вирішити: чи варто йому одружуватися з Сарою?

– Що ви робитимете, – запитав його ребе, – якщо вас укусить комар?

– Я його вб'ю, – чесно відповів Авраам.

– А тепер уявіть, що ви канатоходець, йдете і балансуєте над прірвою, а на вас у цей час усівся комар і кусає?

– Я терпітиму і продовжу свій шлях з комаром, – чесно відповів Ісак.

– Одружуйтеся, – сказав йому ребе, – але пам'ятайте, що цей шлях буде довжиною в життя.

Абітурієнтка з ім'ям по батькові Марія Іванівна беруть до педагогічного інституту без іспитів.

– Тобі не соромно? Відповідай: так чи ні? Чого ти мовчиш?!

– Я не знаю, як правильно відповісти: "Так, не соромно" чи "Ні, не соромно"...

– Циперовичу, а ви чули, що в майбутньому взагалі не буде грошей?

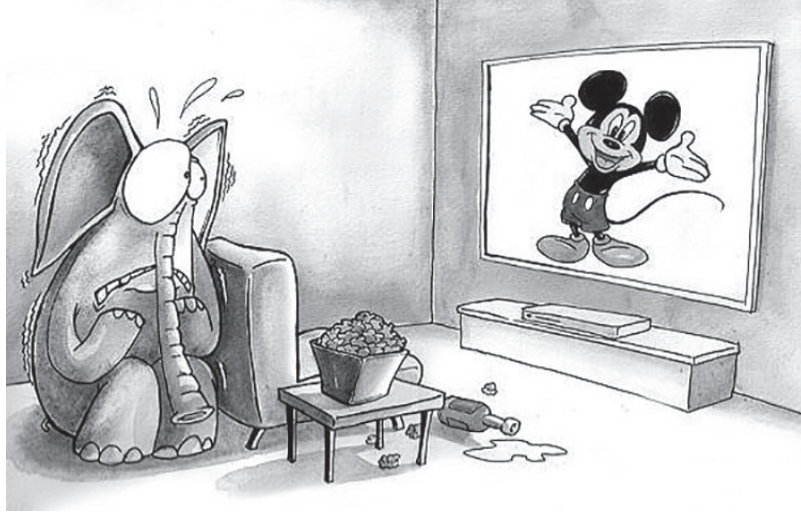
– Шо, і в майбутньому теж?

Якщо раптом дружина запитає вас: "Що ти робитимеш, якщо я помру?", безумовно не варто відповідати: "Швидше за все, ховатимуся від правосуддя".

– Ізя, як перестати наїдатися на ніч?

– Можу розповісти.

– Розповісти і я можу, а як перестати?

КРОСВОРД «УКРАЇНА СОБОРНА»

До Дня Соборності України, яке відзначають 22 січня

По горизонталі: 4. «Плаче ненька – ..., Плаче кожна мати, Та, що сина відпустила, Волю здобувати» (Т. Шевченко). 7. Ім'я кадирова. 8. Екс-депутат Верховної ради, прихильник сепаратизму. 11. «Це ж треба мати сатанинський ..., Таїть у собі невиліковний сказ, Щоб тяжко так знущатися над нами, Та ще й у всьому звинувачувати нас!» (Л. Костенко). 12. Перший український генерал, який ніколи не служив в радянській армії. 13. «Був білий ... – не білий вже, а чорний. Вогненна ніч присвічувала дню. І той окопчик – як підводний човен У морі диму, жаху і вогню!» (Л. Костенко). 14. «Вітчизні нашій слава! Героям нашим слава! Велика їм пошана й подяка від людей! Ми звірів переможем у цій війні кривавій, І в Україні скоро настане світлий ...!» (В. Карась). 17. «Молю, щоб було усе добре, Щоб закінчилась клята ця війна, Щоб мир, ... було із нами, Хай береже сіх нас Бог» (В. Ковтун). 18. Країна в східній Азії з найбільшою в світі армією, яка на словах займає нейтральну позицію, але все-таки підтримує путіна у війні проти України. 21. «Він – твій син! Він – твій брат! Сто разів проданий, зраджений, злитий. Він простий український ...»

(з пісні). 22. «Цінуймо тих, хто може край наш захистити! Гвардійців-патріотів – не зломити! Вони життя своє за Україну віддадуть, А ... ворогам завжди дадуть» (NN). 24. Селище у Київській області.

По вертикалі: 1. «Вставай, Україно милая! Вставай! Вставай! Вставай! І з бандою боротися вставай за рідний ...!» (М. Мушинський). 2. Український рок-гурт «... Ельзи», яка в свій час представила пісню «Не твоя війна». 3. Радник міністра внутрішніх справ України, харків'янин – ... Геращенко. 5. Друге за чисельністю місто України, яке знало найбільше авіаударів після російських бомбардувань. 6. Оперативне об'єднання сухопутних військ Збройних Сил України у північній частині країни зі штабом в місті Чернігові. 9. Секретар РНБО України з жовтня 2019 року. 10. Військовий священик. 15. «Здіймаймо прапор у небесну, Найкращий ... миру і свободи! Ми пере-можемо! І буде все чудесно! Бо нас підтримують усі народи!» (Н. Красоткіна). 16. Те саме, що муштра, тренування, привчання до дисципліни. 19. «В ці дні хай єднає нас думка єдина, Ми зло в нашіім домі долали не раз. Все треба зробити, що жила Україна – Сприймаймо цей заклик, як Божий ...» (В. Крищенко). 20. Патріарх РПЦ, який благословив рашістів в вбивстві українців. 23. «І на оновленій землі, Врива не буде супостата, А буде син і буде ..., І будуть люди на землі» (Т. Шевченко).

Підготував Мар'ян Слоцький